

JÁTÉKBIZTONSÁG

A gyermekek legmagasabb
szintű védelméért

Az EU-ban körülbelül **80 millió** 14 éven aluli **gyermek** él, és mintegy **2000 vállalat** több mint **100 000 dolgozót** foglalkoztat közvetlenül a játékok és játékszerek szektorában. E vállalatok többsége kis- és középvállalkozás (kkv).

A játékok alapvető szerepet játszanak a gyermek fejlődésében. Míg a gyártók felelősséget vállalnak az általuk gyártott termékek biztonságáért, az importőrök, a bejelentett szervezetek és a nemzeti hatóságok ugyancsak fontos szerepet játszanak annak biztosításában, hogy az európai üzletekbe kerülő játékok eleget tegyenek a biztonsági előírásoknak.

Rendkívül fontos, hogy a biztonsági előírások és szabványok folyamatosan lépést tartsanak a játéktrendekkel, hiszen egyre újabb anyagok és gyártási eljárások kerülnek kifejlesztésre.

A játékok biztonsági jellemzőinek EU-szintű harmonizálása útján a játékok belső piaca mindenképpen pozitívan befolyásolta a szektor fejlődését és a fogyasztók védelmét. Az új **játékbiztonsági irányelv** tovább erősíti a végrehajtással és az új biztonsági követelményekkel kapcsolatos rendelkezéseket, ily módon biztosítva, hogy a gyermekek továbbra is a legmagasabb szintű védelmet élvezhessék.

Az új irányelv az EU-ban gyártott, illetve az EU-ba importált játékok piacra bocsátásával kapcsolatban érvényben lévő szabályok javítása útján igyekszik csökkenteni a játékokhoz köthető balesetek számát, és hosszú távon is pozitívan befolyásolni az egészséget.

Európa legfontosabb kereskedelmi partnere export terén továbbra is az USA, import terén pedig a Távol-Kelet. Az európai játékipar szempontjából rendkívül fontos lehetőség rejlik a kiváló minőségű európai termékek exportjában, amit a Bizottság a harmadik országokon belüli piacrajutási feltételek javítása útján támogat.

Ez a dokumentum egy tájékoztatósorozat része, amely általános áttekintést kíván nyújtani a játékok biztonságáról szóló, 2009-ben elfogadott irányelv által bevezetett változásokról. A Toy Industries of Europe (TIE) és az Európai Bizottság által kiadott tájékoztatók célja az, hogy útmutatást nyújtsanak a 2009-es játékbiztonsági irányelv végrehajtásáról a játégyártók számára az egész EU-ban, különösen, ami a gyártók kötelezettségeit illeti.

A 2009-es játékbiztonsági irányelv szigorítja az 1988-ban elfogadott játékbiztonsági irányelvben megállapított szabályokat. Az új jogszabály a gyártási láncban módosítások, az ellátási láncban pedig új eljárások bevezetését írja elő.

A 2009-es játékbiztonsági irányelv 2009. június 30-án jelent meg az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*, és 2009. július 20-án lépett hatályba. Általános rendelkezéseit a 2011. július 20-tól forgalomba hozott játékokra, míg a vegyi anyagokra vonatkozó rendelkezéseit a 2013. július 20-tól forgalomba hozott játékokra kell alkalmazni (a kémiai tulajdonságok vonatkozásában az irányelv 2 éves átmeneti időszakot vezet be). A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy **az 1988-as játékbiztonsági irányelvnek megfelelő játékok 2011. július 19-ig vagy – bizonyos vegyi anyagokra vonatkozó előírások esetében – 2013. július 19-ig hozhatók forgalomba.**

A 2009-ES JÁTÉKBIZTONSÁGI IRÁNYELV HATÁLYA

A 2009-es játékbiztonsági irányelv alkalmazási köréről a 2. cikk rendelkezik, amely meghatározza a játék fogalmát, amely alapján eldönthető, hogy egy adott termék az irányelv hatálya alá tartozik-e:

„14 év alatti gyermekek részére – kizárólag vagy nem kizárólag – játék céljára tervezett vagy szánt bármely termék vagy anyag”.

Az 1988-as játékbiztonsági irányelvhez viszonyítva az egyetlen új elem a „*kizárólag vagy nem kizárólag*” megfogalmazás, amely azt jelzi, hogy a terméknek nem kell kizárólag játék céljára szolgálnia ahhoz, hogy játéknak minősüljön. Ennek megfelelően a kétfunkciós termékek játéknak számítanak (pl. játékmackós kulcstartó).

A 2009-es játékbiztonsági irányelv elismeri, hogy a játéknak minősülő termékek osztályozása terén létezik egy „szürke zóna”. Az irányelv I. melléklete nem kimerítő listát tartalmaz azokról a termékekről, amelyek nem minősülnek játéknak, de félreértésre adhatnak okot.

A 2009-es játékbiztonsági irányelv 2. cikkének (2) bekezdése felsorol továbbá néhány olyan terméket, amelyek megfelelnek a játék fogalmának, azonban mégsem tartoznak az irányelv hatálya alá.

Érdemes megjegyezni, hogy a játék fogalmának új meghatározását a játékgyártó cégek jelenlegi gyakorlatához igazították.

MEGFELELŐSÉGÉRTÉKELÉSI ELJÁRÁS

Minden játék forgalomba hozatalát megelőzően megfelelőségértékelési eljárást kell végezni. A 2009-es játékbiztonsági irányelv előírja, hogy kinek és hogyan kell lefolytatnia az eljárást. Az alábbiakban rövid áttekintést nyújtunk erről.

A megfelelőségértékelés célja

A megfelelőségértékelési eljárás célja annak bizonyítása a gyártó, valamint a hatóságok számára, hogy a forgalomba hozott játék megfelel a 2009-es játékbiztonsági irányelv jogi követelményeinek.

A megfelelőségértékelés fogalmának meghatározása

A megfelelőségértékelés az az eljárás, amellyel a gyártó megállapítja, hogy az általa gyártott játék megfelel az irányelv vonatkozó biztonsági követelményeinek. A játék természetétől függően a gyártó az alábbi két eljárás közül az egyiket köteles alkalmazni.

1. Önellenőrzés

Önellenőrzés akkor alkalmazható, ha a harmonizált szabványok a játékkal kapcsolatos összes fontos biztonsági követelményre kiterjednek. Ebben az esetben a gyártó köteles a meglévő harmonizált szabványokat alkalmazni, és gondoskodni arról, hogy a játék megfeleljen a szabványoknak. Köteles továbbá a 768/2008/EK határozat II. mellékletének A. moduljában meghatározott belső gyártás-ellenőrzési eljárásokat használni. Az A. modul alkalmazása esetén nincs szükség bejelentett szervezet bevonására.

Fotofia©Iosif Szasz-Fabian

2. Harmadik fél általi ellenőrzés

A típusmegfelelési eljárást vagy B. modul sok esetben EK-típusvizsgálatként említik. Az EK-típusvizsgálatot és -tanúsítást a következő esetekben kell elvégezni:

- *ha nem léteznek harmonizált szabványok,*
- *ha a harmonizált szabványokat a gyártó nem, vagy csak részben alkalmazta,*
- *ha a harmonizált szabványokat vagy azok valamelyikét korlátozással tették közzé, vagy*
- *ha a gyártó úgy véli, hogy a játék természete, kialakítása, felépítése vagy célja szükségessé teszi a harmadik fél általi ellenőrzést.*

Ebben az esetben a gyártó az EK-típusvizsgálat elvégzéséhez mintadarabot bocsát a bejelentett szervezet rendelkezésére. A B. modul alapján a bejelentett szervezet megvizsgálja a játék műszaki tervezését, és az EK-típusvizsgálati bizonyítvány kiállításával igazolja és tanúsítja, hogy a játék műszaki tervezése megfelel a 2009-es játékbiztonsági irányelv követelményeinek. Fontos megjegyezni, hogy a B. modul csak a tervezés szakaszára terjed ki, míg a C. modul a gyártás szakaszára vonatkozik, és a B. modult követi.

A C. modul alapján a gyártó biztosítja, hogy a játékok megfelelnek az EK-típusvizsgálati bizonyítványban leírt típusnak, és eleget tesznek az alkalmazandó jogszabály követelményeinek. Ezt a megfelelőséget a B. modul alapján kiállított jóváhagyott EK-típusvizsgálati bizonyítványhoz viszonyítva állapítják meg. A B. modultól eltérően a C. modul esetében nincs szükség bejelentett szervezet bevonására.

A biztonságértékelés és a megfelelőségértékelés közötti különbség

A biztonságértékelés célja annak megállapítása, hogy milyen veszélyeket okozhat a játék, vagy az ilyen veszélyeknek való lehetséges kitétség. A megfelelőségértékelési eljárás célja ugyanakkor az, hogy egyértelmű bizonyítékkal szolgáljon arra vonatkozóan, hogy a játék megfelel a 2009-es játékbiztonsági irányelv jogi követelményeinek. A biztonságértékelést általában az alkalmazandó megfelelőségértékelési eljárás lefolytatása előtt végzik (bár későbbi szakaszban is sor kerülhet rá), a játék forgalomba hozatala előtt azonban mindenesetre el kell végezni.

BIZTONSÁGÉRTÉKELÉSI ELJÁRÁS

A biztonságértékelés fogalmának meghatározása

A biztonságértékelés során a gyártónak meg kell állapítania, hogy milyen veszélyeket jelenthet a játék vagy az ilyen veszélyeknek való lehetséges kitettség. A 2009-es játékbiztonsági irányelv alapján ezt az eljárást kötelező a játék forgalomba hozatala előtt lefolytatni.

A biztonságértékelés alkalmazási köre

A biztonságértékelés a gyártó kötelezettsége, amelynek a játék közösségi piacon történő forgalomba hozatala előtt eleget kell tennie. A biztonságértékelésnek ki kell terjednie mindazokra a kémiai, fizikai, mechanikai, elektromos, gyúlékonysági, higiéniai és radioaktív veszélyekre, amelyek a játékkal kapcsolatban felmerülhetnek. A 2009-es játékbiztonsági irányelv II. melléklete tartalmazza azokat a különböző biztonsági követelményeket, amelyek-

ket a gyártónak a veszélyforrásokkal kapcsolatban számításba kell vennie.

A harmonizált játékbiztonsági szabványok számos ilyen követelményről rendelkeznek, azonban a gyártó köteles megállapítani, hogy vannak-e olyan területek, amelyekre a szabványok nem terjednek ki, illetve a terméknek vannak-e olyan jellemzői, amelyek veszélyt jelenthetnek. A biztonságértékelés eredménye határozza meg, hogy melyik megfelelőségértékelési eljárást kell elvégezni, és szükség van-e kockázatminimalizálási intézkedésekre, illetve vizsgálatokra.

A biztonságértékelés eredményét a gyártó köteles a játék forgalomba hozatalát követően tíz (10) évig a műszaki dokumentációban megőrizni.

FIGYELMEZTETÉSEK

Általános szabályok

Ha az a biztonságos használat szempontjából szükséges, a játékhoz meg kell adni a használati korlátozásokat meghatározó általános figyelmeztetéseket. A 2009-es játékbiztonsági irányelv V. mellékletének B. része továbbá előírja, hogy bizonyos típusú játékokhoz egyedi figyelmeztetéseket kell mellékelni.

A 2009-es játékbiztonsági irányelv kötelező előírásain túlmenően a harmonizált szabványok is rendelkeznek olyan figyelmeztetésekről, amelyekkel bizonyos típusú játékokat el kell látni.

Egy tagállam a saját területén előírhatja, hogy ezeket a figyelmeztetéseket a fogyasztók által könnyen érthető, a tagállam által meghatározott nyelven vagy nyelveken tüntessék fel.

A figyelmeztetések feltüntetésének helye

A gyártónak a játékkal kapcsolatos figyelmeztetéseket jól láthatóan, könnyen olvashatóan, érthetően és pontosan kell feltüntetnie.

A figyelmeztetéseket a játékon, a játékhoz csatolt címkén vagy a csomagoláson, illetve szükség esetén a játékhoz mellékelte használati utasításon kell feltüntetni.

Fontos megjegyezni, hogy a csomagolás nélkül értékesített játékok esetében a figyelmeztetéseket a játékokon kell feltüntetni. A 2009-es játékbiztonsági irányelv értelmében a játékkal kapcsolatos figyelmeztetéseket nem elegendő az árukínáló dobozokon elhelyezni.

A játék megvásárlására irányuló döntést meghatározó figyelmeztetéseket – például a felhasználók minimális és maximális életkorára vonatkozó jelzéseket, valamint a 2009-es játékbiztonsági irányelv V. mellékletének B. részében foglalt különleges figyelmeztetéseket – a fogyasztói csomagoláson kell megadni, vagy más módon kell a fogyasztók számára jól láthatóvá tenni a vásárlás előtt, akkor is, ha online vásárlásról van szó.

Egyedi figyelmeztetések

A felhasználókra vonatkozó korlátozásoknak tartalmazniuk kell legalább a felhasználó minimális vagy maximális életkorát, továbbá, amennyiben a biztonságos használat szempontjából szükséges, a játék használoinak képességeire vagy tulajdonságaira vonatkozó információkat (pl. azt, hogy a játékot használó gyermek képes legyen segítség nélkül ülni, mekkora lehet minimális és maximális testsúlya, valamint azt, hogy a játék használatakor szükség van-e felnőtt felügyeletére).

Azt, hogy az alábbi figyelmeztetést írásban tüntetik fel, vagy piktogramot használnak (esetleg mindkettőt) a gazdasági szereplők dönthetik el:

Figyelmeztetés – Csak 36 hónaposnál idősebb gyermekek számára alkalmas

Az írásos figyelmeztetés, illetve a piktogram előtt minden esetben fel kell tüntetni a „Figyelmeztetés” vagy „Figyelmeztetések” szót.

A „Csak három évnél idősebb gyermekek számára alkalmas” egyedi figyelmeztetés és a 2009-es játékbiztonsági irányelv V. mellékletének B. részében található, 3 évnél fiatalabb gyermekekre vonatkozó piktogram nem tüntethető fel a 3 évnél fiatalabb gyermekek részére szánt játékokon.

Általánosabban fogalmazva a bizonyos típusú játékokon szereplő különleges figyelmeztetések nem mondhatnak ellent a játékok funkciója, mérete és jellemzői által meghatározott rendeltetészerű használatának.

Szükség esetén az Európai Bizottság ajánlásokat tehet bizonyos típusú játékokon feltüntetendő egyedi figyelmeztetések megfogalmazására vonatkozóan.

NYOMONKÖVETHETŐSÉG

A 2009-es játékbiztonsági irányelv szerint:

Minden gyártó köteles gondoskodni arról, hogy az általa gyártott játék azonosítható legyen. Ez történhet típus-, tétel-, sorozat- vagy modellszám, illetve más olyan elem használatával, amely lehetővé teszi a játék azonosítását. A játékon fel kell továbbá tüntetni a gyártó nevét, bejegyzett kereskedelmi nevét vagy bejegyzett védjegyét, illetve a gyártó kapcsolattartási címét.

Amennyiben a játék mérete vagy jellege nem teszi lehetővé az azonosító elem és a gyártóra vonatkozó információk feltüntetését, úgy a gyártó köteles ezeket az adatokat a játék csomagolásán vagy a játék kísérő dokumentációján elhelyezni. Fontos megjegyezni, hogy a gyártó egyetlen kapcsolattartási címének postai címnek vagy postafiók-címnek kell lennie (a webhely nem minősül kapcsolattartási címnek).

Amennyiben a játékot importőr hozza forgalomba, úgy az importőrnek fel kell tüntetnie a játékon, vagy ha ez nem lehetséges, a játék csomagolásán vagy a játék kísérő dokumentációján a nevét, bejegyzett kereskedelmi nevét vagy bejegyzett védjegyét, illetve központi kapcsolattartási címét.

A gyártók választási lehetőségei

A gyártók maguk választhatják meg, hogy milyen azonosító elemet tüntetnek fel a játékon mindaddig, amíg a nyomkövethetőség biztosított.

MEGFELELŐSÉGI NYILATKOZAT

A játék forgalomba hozatalához a gyártónak EK-megfelelőségi nyilatkozatot kell kiállítania, amellyel igazolja, hogy a játék megfelel a 2009-es játékbiztonsági irányelv alapvető követelményeinek, és felelősséget is vállal ezért.

A gyártó vagy meghatalmazott képviselője az EU-ban a megfelelőségi nyilatkozatot a játék forgalomba hozatalát követő tíz (10) évig köteles megőrizni.

A nyilatkozatot le kell fordítani azon tagállam által kívánt nyelvekre, amelyek piacán a játékot kereskedelmi forgalomba hozzák vagy forgalmazzák.

A nyilatkozatban ki kell jelenteni, hogy a 2009-es játékbiztonsági irányelv biztonsági követelményeinek teljesülését igazolták, és legalább a következőket kell tartalmaznia (a megszövegezést illetően lásd a 2009-es irányelv III. mellékletét):

- *a játék (egyedi) azonosítója,*
- *a gyártó vagy meghatalmazott képviselőjének neve és címe,*
- *a következő mondat: „Ezt a megfelelőségi nyilatkozatot a gyártó kizárólagos felelőssége mellett adják ki”,*
- *a nyilatkozat tárgya (színes képpel),*
- *az alkalmazott harmonizált szabványokra való hivatkozás vagy az azokra az előírásokra való hivatkozás, amelyekkel kapcsolatban megfelelőségi nyilatkozatot tettek,*
- *(adott esetben) a következő mondat: „a (név, szám) ... bejelentett szervezet elvégezte a ... (a beavatkozás ismertetése) ...”, és a következő bizonyítványt adta ki”,*
- *további információk, mint a kiállítás helye és ideje, a gyártó aláírása, az aláíró neve, beosztása.*

Megjegyzendő, hogy a gyártó által kiállított EK-megfelelőségi nyilatkozat egy példányát az importőrök is kötelesek megőrizni a játék forgalomba hozatalát követően tíz (10) évig.

A nyilatkozatban több játékot is meg lehet jelölni, feltéve, hogy a fenti követelmények teljesülnek, az EK-megfelelőségi nyilatkozatot azonban folyamatosan frissíteni kell, az esetleges változásokat figyelembe véve.

INFORMÁCIÓFORRÁSOK

<http://ec.europa.eu/enterprise/toys>

KAPCSOLAT

intl-reg-agreements-toys@ec.europa.eu

TOY INDUSTRIES OF EUROPE

Boulevard de Waterloo, 36
1000 Brussel
www.tietoy.org

DG ENTREPRISE & INDUSTRY (Vállalkozáspolitikai és Ipari Főigazgatóság)

Rue Belliard, 100
1049 Brussels (Brüsszel)
http://ec.europa.eu/enterprise/index_en.html

Directorate-General for Enterprise and Industry

WE MEAN BUSINESS

Design: R4, unit DG ENTR
Photos: Andrey Kostev

Ez a tájékoztató a 2009-es játékbiztonsági irányelvnek az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* 2009. június 30-án közzétett szövege általunk történő értelmezésén alapul, és pusztán az a célja, hogy felhívja a figyelmet a szöveg bizonyos rendelkezésire.

Kiadóhivatal

ISBN 978-92-79-16868-0

9 789279 168680